

AO 7 mei 2003

Mevrouw De Pater-van der Meer (CDA): Wordt bij agendapunt 9 de rol van de NGO's en kerkelijke instanties meegenomen?

Mevrouw Van der Laan (D66): Ik kom op de follow-up van Sevilla in de voorbereiding van de Raad in Thessaloniki. Het is ontzettend leuk om heel breed over al deze zaken te spreken, maar wat wij echt nodig hebben, zijn duidelijk cijfers. De ervaringen van de lidstaten moeten met elkaar vergelijkbaar zijn. Je moet aan benchmarking en "exchange of best practices" kunnen doen. Het mag geen vaag verhaal worden. Wij moeten echt iets hebben aan de Europese samenwerking. Er moeten echt harde cijfers komen over waar wij het over hebben en waar wij naartoe willen.

Mw **Kalsbeek** (PvdA): Overigens steunt mijn fractie de inzet van de Nederlandse regering. Agendapunt 9 betreft de follow-up van de Europese Raad in Sevilla. In mijn ogen is met name het Europese terugkeerfonds van belang. Waarom is de Nederlandse regering daarin enigszins terughoudend? Natuurlijk was de High Level Working Group in zekere zin maar een bescheiden initiatief, maar het was ten principale wel een goed initiatief. Ik heb de indruk gekregen dat het Europese terugkeerfonds op zo'n zelfde leest kan zijn geschoid. Als een Europees initiatief nationale initiatieven gaat dwarsbomen, moet het heel kritisch tegemoet worden getreden. Als het Europese terugkeerfonds iets kan toevoegen, door landen waarnaar moet worden teruggekeerd te ondersteunen in bijvoorbeeld de opvang, lijkt mij dat evenwel heel goed. Ik hoor dus graag de argumenten van het kabinet in dezen.

Rijpstra (VVD): Agendapunt B9 betreft de follow-up van Sevilla en alles wat te maken heeft met beheer van de buitengrenzen, bestrijding van illegale immigratie, repatriëring, asiel en samenwerking met derde landen. Eigenlijk gaat het over het totale vraagstuk van migratie, asielbeleid en integratie. Daarom vind ik het zo jammer dat agendapunt B4, over het gemeenschappelijk asielbeleid, van de agenda is afgevoerd. Het betreft de voorbereiding op de Europese Raad van Thessaloniki, maar welk beleid ligt hieraan ten grondslag? Er is sprake van een uitvoerig rapport over het gemeenschappelijk asielbeleid, waarin al deze punten nog eens nadrukkelijk naar voren komen. Wij moeten ervoor oppassen dat het beleid niet als los zand aan elkaar komt te hangen. Er moet een geïntegreerd beleid tot stand komen.

In de nota over het gemeenschappelijk asielbeleid wordt bijvoorbeeld gesteld dat het onmogelijk is om harmonisatie van statistische gegevens te bereiken. Daarbij gaat het om de keiharde cijfers. Als er geld moet worden verdeeld voor het repatriëren van vluchtelingen of voor bewaking van de buitengrenzen zonder dat er een goede cijfermatige onderbouwing is, ontstaan er grote verschillen van mening en conflicten. Dan zijn wij nog verder van huis. Wij zullen er toch op moeten aandringen dat de lidstaten goede cijfers aanleveren. Ter voorbereiding op de follow-up van Sevilla wordt er verder gesproken over de mogelijkheid van een Europees terugkeerfonds. Dat vind ik een positieve ontwikkeling. Ik herinner mij echter ook nog dat Nederland een jaar of zes, zeven geleden als een van de eerste landen met een zogenaamd terugkeerfonds heeft geprobeerd te werken. Dat is het echec van Ethiopië geworden, waarin wij heel mooie plannen hadden. Wij zouden asielzoekers terug laten keren, hen daar een nieuw bestaan geven en ook de gemeenschap ondersteunen waarin zij terugkeren. Dat heeft niet goed gewerkt. Als wij met zo'n Europees terugkeerfonds gaan werken, hoe wordt dat dan vormgegeven? Ik onderschrijf de opmerking van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen, de heer Lubbers. Hij heeft opgeroepen ervoor te zorgen dat het asielmigratiebeleid van je lidstaat en van Europa op orde is, voordat je over een terugkeerbeleid gaat praten. Het is het een en het ander. Aan dit agendapunt zitten nog zo veel haken en ogen, dat ik mijn hart toch vasthoud. Het schiet zo weinig op. Wil de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie hier nader toelichten hoe hij de ontwikkelingen ten aanzien van het gemeenschappelijk asielbeleid ziet, dat wel degelijk in dat agendapunt naar voren komt?

Mevrouw Van der Laan (D66): Ik ben erg benieuwd naar de visie van de VVD-fractie op dat gemeenschappelijke asielbeleid. Is de VVD het eens met D66 dat er in de toekomst een echt gemeenschappelijk asielbeleid moet komen? Dan is er dus één Europees beleid en niet meer dat van 15 aparte lidstaten. In dat geval moet Europa meer macht krijgen. Of moeten de lidstaten en Europa elkaar eerder blijven aanvullen, met alle problemen van dien?

De heer Rijpstra (VVD): Als ik de tijd had, zou ik hier een hele verhandeling over kunnen houden, ook gezien de ervaring die ik met tien jaar werken op dit dossier heb opgedaan. Ons streven is gericht op een Europees asielmigratiebeleid. Dat zou het ideaalbeeld moeten zijn dat de VVD ook voorstaat, maar er zit een groot aantal haken en ogen aan. Je bent immers afhankelijk van de uitvoering in de lidstaten zelf. Een mooi voorbeeld vind ik de opvang van asielzoekers. Er is discussie in Nederland over de vraag hoe het COA daarmee omgaat. Als er iets misgaat, wordt dat hier in het parlement bediscussieerd. Dat is terecht. Maar als ik de opvang van asielzoekers in Nederland vergelijk met die in andere lidstaten, is de opvang hier heel goed. Ik zou de Nederlandse norm dan ook heel graag voor andere lidstaten willen laten gelden, alleen moeten de lidstaten dat dan ook zo zien. De VVD streeft naar één Europees asielmigratiebeleid. Terugkeer naar de landen van herkomst kan naar onze mening ook op een goede manier, zodat de mensen in de landen van herkomst er zelf ook hun voordeel mee doen. Dat is ons streven. Daar wil ik graag aan bijdragen.

Mw. Vos (GroenLinks):

Ik wil een vraag stellen over de follow-up van de Top in Sevilla. Er wordt geld gezocht voor gedwongen terugkeer van illegale vreemdelingen. De Europese Commissaris Vittorino wil dat geld uit het vluchtelingenfonds halen. Mijn fractie vindt dit niet acceptabel. Sluit de regering uit dat het creëren van een terugkeerfonds ten koste gaat van het vluchtelingenfonds? Zal het terugkeerfonds met name bedoeld zijn voor gedwongen terugkeer? Waar denkt de regering de middelen voor de financiering van dit fonds vandaan te halen?

Minister Nawijn:

Mevrouw De Pater heeft ook gevraagd naar de rol van de NGO's bij punt 9, met name bij de illegale immigratie en de grensbewaking. Ik neem aan dat zij doelt op eventuele repatriëring van mensen. Daar wordt duidelijk rekening mee gehouden. De IOM houdt zich bezig met de terugkeer van afgewezen asielzoekers. Voor zover er instanties zijn die behulpzaam kunnen zijn bij het doen terugkeren van afgewezen mensen of illegalen, zullen zij er zeker bij betrokken worden. Dan iets over de follow-up van Sevilla en de noodzaak van cijfers. Die zijn heel belangrijk. De Commissie erkent dat ook. Zij heeft in ieder geval aangekondigd dat er in juni wordt gekomen met de resultaten van een studie naar de lastenverdeling op het gebied van de grensbewaking. Dit onderwerp is met name belangrijk voor landen met een grote buitengrens, met name in de zeegebieden. Ik heb het dan over Griekenland en Italië. Deze landen willen nogal graag hulp hebben bij de bewaking van hun buitengrenzen, ook als het gaat om financiële bronnen. Ook op dit onderwerp staat druk, maar het is moeilijk om duidelijke en onderling vergelijkbare informatie te verkrijgen. Die is er dus nog niet, maar er wordt wel hard aan gewerkt, want de Commissie heeft toegezegd dat er cijfers worden aangeleverd. De moeilijkheid is vaak dat sommige zaken niet altijd met elkaar te vergelijken zijn. Nederland zal er daarom op aandringen cijfermatig goed te onderbouwen, voordat je eventueel begint met het ter beschikking stellen van geld. Het standpunt van Nederland is dat de bewaking van buitengrenzen een nationale aangelegenheid is. Mochten landen daar hulp bij willen hebben, dan moet er een herschikking plaatsvinden binnen de gelden van de Europese Unie zelf. Daarvoor moeten dan andere voorstellen worden ingediend. Dat standpunt hebben wij tot nu toe ingenomen. Mevrouw Kalsbeek heeft gevraagd waarom Nederland terughoudend is ten aanzien van het Europese terugkeerfonds, wat dit fonds toevoegt en wat wij willen. Wij willen dat zo'n nieuw instrument als een Europees terugkeerfonds aanvullend is op de nationale inspanningen inzake terugkeer. Op zichzelf is een Europees terugkeerfonds heel belangrijk, maar dit laat onverlet dat de lidstaten zich moeten inspannen voor de terugkeer van illegale of afgewezen asielzoekers. De komst van een Europees fonds mag niet de prikkels bij de lidstaten wegnemen om een nationaal terugkeerbeleid doelmatig en volledig uit te voeren. Het is dus iets extra's. Wij werken op nationaal niveau aan terugkeer, dus als wij iets willen, moet dit ook iets toevoegen. Op dit moment gebeurt er al iets. Zoals bekend, is de Europese commissie heel actief geweest ten aanzien van Afghanistan en is er een soort terugkeerfonds en een soort terugkeerbeleid gerealiseerd, waarbij de nationale lidstaten de kosten betalen voor de terugkeer van de mensen, terwijl de opvang aldaar, bijvoorbeeld in Afghanistan, wordt betaald uit EU-gelden. Zo werkt dit op elkaar in. Wij zijn er voorstander van om dat op die manier voort te zetten. Het kan natuurlijk straks ook worden geprobeerd bij andere landen.